29.3.2018

Eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sotilastiedustelusta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 203/2017 vp)

1 Suomen turvallisuusympäristön muutos

Sotilas- ja siviilitiedustelulainsäädäntöä koskevissa hallituksen esityksissä (HE 203/2017 vp ja HE 202/2017 vp) sekä sisäministeriön hallituksen esityksestä siviilitiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi (HE 202/2017 vp) antamassaan lausunnossa selvitetään seikkaperäisesti Suomen turvallisuustilanteen muutokseen ja monimutkaistumiseen liittyviä näkökohtia.

Suomen turvallisuustilanteen ja -ympäristön muutokseen ovat vaikuttaneet muun ohella sotilaallisen toiminnan ja jännitteen lisääntyminen lähialueillamme. Kansalliseen turvallisuuteen kohdistuvat vakavimmat uhat ovat nykyään hyvin usein alkuperältään tai kytköksiltään kansainvälisiä ja siten vaikeammin hallittavia. Lisäksi viestintäteknologian nopea kehitys on tehostanut ja helpottanut Suomelle uhan muodostavien tahojen välistä yhteydenpitoa ja verkostoitumista sekä vaikeuttanut uhkien taustalla olevien tahojen tunnistamista. Teknologian kehittyminen on myös mahdollistanut kansallista turvallisuutta vaarantavien tekojen valmistelun ja toteuttamisen entistä lyhyemmässä ajassa. Samalla uhat ovat muuttuneet toteutuessaan vaikutuksiltaan aiempaa laajemmiksi, moniulotteisimmiksi ja vaarallisemmiksi yksittäisten ihmisten ja koko yhteiskunnan kannalta.

Suomen turvallisuustilanteen heikentyminen ja tarve varautua Suomeen kohdistuviin uhkiin muodostavat sisäministeriön näkemyksen mukaan sellaisen poikkeuksellisen tilanteen, joka perustelee tiedustelua koskevan lainsäädännön kiirehtimistä.

2 Tiedustelupaketti

Sotilastiedustelua koskeva hallituksen esitys (HE 203/2017 vp) liittyy seuraaviin eduskunnassa käsiteltävänä oleviin esityksiin: 1) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen perustuslain 10 §:n muuttamisesta (HE 198/2017 vp); 2) Hallituksen esitys eduskunnalle siviilitiedustelulainsäädännöksi (HE 202/2017 vp); 3) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tiedustelutoiminnan valvonnasta ja laiksi valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta (HE 199/2017 vp); sekä 4) Puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan työjärjestyksen ja eduskunnan virkamiehistä annetun lain 9 §:n muuttamisesta (PNE 1/2018 vp). Edellä mainitut esitykset muodostavat tiedustelulakipaketin kokonaisuudessaan.

Sotilas- ja siviilitiedustelua koskevien hallituksen esitysten jatkovalmistelu toteutettiin sisäministeriön ja puolustusministeriön yhteistyönä kuitenkin niin, että sisäministeriö laati siviilitiedustelua koskevan hallituksen esityksen (HE 202/2017 vp) ja puolustusministeriön sotilastiedustelua koskevan hallituksen esityksen (HE 203/2017 vp). Esitysten jatkovalmistelussa otettiin huomioon työryhmien mietinnöt, mietinnöistä annetut lausunnot sekä erityisesti lainsäädännön arviointineuvoston lausunnot. Esitykset vastaavat keskeisiltä ratkaisuiltaan toisiaan lukuun ottamatta säädösteknisistä ratkaisuista johtuvia eroavaisuuksia.

Postiosoite:
Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoitteet:
Kirkkokatu 12
Helsinki

Puhelin:
Vaihde
0295 480 171
Faksi:
09 1604 4635

Virkasähköpostiosoite:
kirjaamo@intermin.fi
www.intermin.fi

29.3.2018

Sisäministeriö kannattaa ehdotusta sotilastiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi. Suomessa ei ole laissa säädettyjä toimivaltuuksia sotilastiedustelulle. Sisäministeriön mielestä on tarpeellista säätää sotilastiedustelusta siten, että parannetaan Pääesikunnan ja Puolustusvoimien tiedustelulaitoksen tiedonhankintaa ja sitä kautta valtiojohdon tiedonsaantia vakavista kansainvälisistä uhkista.

lainsäädäntöneuvos Marko Meriniemi